

Összefoglaló a „Fejezetek ipar- és közlekedésföldrajzból” című kötetéről

A „Fejezetek ipar- és közlekedésföldrajzból” című tankönyv több mint 300 oldal terjedelemben gazdaságföldrajzi szempontból mutatja be a tárgyalt témákat. Noha elsősorban földrajz és geográfus szakos hallgatók számára készült, a fejezetek többsége olyan időszerű (általános és ágazati) kérdésekkel foglalkozik, amelyeknek gazdaságpolitikai tartalma miatt a rokonszakmák művelőin kívül szélesebb érdeklődésre is számot tarthat, így akár gazdaságpolitikai döntéshozók figyelmébe is ajánlható.

A tényszerű megállapításokon túl jellemző az időkeresztmetszetekben történő vizsgálódás, a történeti szemlélet és a műszaki fejlődés legfontosabb hatásai figyelembe vételének az érvényesülése. A vizsgálatok földrajzi megközelítése elősegíti a területi- és a térbeli változások megértését, az ok-okozati összefüggések felismerését, a továbbiakban pedig önálló következtetések levonásának a lehetőségét. Ezekon túlmenően a világgazdaságban folyamatosan végbemenő szerkezetváltozás érzékeléséhez, a központ-periféria kapcsolatrendszerének ugyancsak állandóan változó elemeinek követéséhez nyújt támpontokat.

A kötet első fejezete az ipar jelentőségének a bemutatásával foglalkozik. Jelentős terjedelmet kap a természeti erőforrások, különösen az energiahordozók ismertetése. E fejezetek sajátja, hogy a napjainkban legfontosabbnak tartott energiahordozókat egységes megközelítésben (időben változó szerepük földrajzi okainak magyarázata és ezek következményei, a készletek, a termelés és a kereskedelem naprakész bemutatása) tárgyalja. Jelentős terjedelmet kapnak a megújuló energiaforrások is. E terjedelmesebb első részt az energiagazdálkodásnak, valamint a villamos energia termelésének néhány kérdésének a vizsgálata zárja, amelyben tárgyalásra kerül az energiafelhasználás szerkezetének alakulása, a takarékoság, a diverzifikáció stb. fontosságának részletezése is.

A következő rész a kohászatot, azon belül annak két legfontosabb szakágazatát – vas- és acél-, illetve az alumíniumkohászat – tárgyalja. Ezek részletes bemutatása ugyanis lehetőséget kínál az anyag- és az energiaigényesség visszaszorulásának, ehhez szorosan kapcsolódva pedig a tudásigényesség előtérbe kerülésének a megértéséhez. A kohászat (félkész) termékeiket feldolgozó gépipar, amely a hozzáadott értéket tekintve a legfontosabb az iparon belül, illetve a második helyen lévő vegyipar kapott még külön fejezetet. Előbbiből az autó-, a hajó- és a repülőgépgyártás kerül részletesebb bemutatásra, rámutatva a területi kapcsolatok összefüggéseire.

A kötet harmadik nagy egysége a közlekedésföldrajzi témáknak szentel teret, külön-külön foglalkozva általános kérdésekkel, illetve az egyes közlekedési ágazatokkal, pl. a közúti, a vízi és a légi közlekedéssel, az egyes közlekedési módok szerepváltozásának az indoklásával. E fejezetekben tárgyalásában kidomborodik a gyakorlatiasabb jelleg, pl. behozatali és kiviteli kikötők gazdasági szerepének az ismertetése.

A kötetben szereplő 20 térkép döntő többsége saját szerkesztésű, új ismereteket hordoz, kiegészítve és aktualizálva a hazánkban használatos tematikus térképeket. A mondanivaló illusztrálásához közel negyven – zömében ugyancsak saját készítésű – ábra és 65 táblázat járul hozzá. Megemlíteném, hogy ilyen tartalmú, az ipar általános és ágazati kérdéseivel foglalkozó munka több mint egy évtizede nem jelent meg hazánkban.

Budapest, 2007 októbere